

20 **REISE** Svenskekystens
padleparadis

22 **REGIMER** Jakter dissidenter
verden over

26 **SPALTISTEN** Innferds-
trang

Overgrep

BLE MISBRUKT AV FAREN I SYV ÅR

I syv år ble Glenn Ruben
Løland seksuelt misbrukt
av sin far – en predikant
og evangelist.

Glenn vokste opp i en pinsemenighet på
Sørlandet. FOTO: PRIVAT

KRISTIANSAND

Mai 2006. Et forelsket par går hånd i hånd langs idylliske Hestevann. Offisielt er de fortsatt ikke kjærester, men det nærmer seg. På en lekeplass på Høietun setter de seg på ei ronse. De sitter og prater i timevis. Intet tema er for stort, intet for lite.

Det er som tatt ut av en klissete roman: Vårsola blinker i vannet, småfuglene syn-ger om kapp og gresset har aldri sett grøn-nere ut.

Det er ikke en sky på himmelen. Så åpner han rommet hvor ingen andre har vært.

Og slipper ut sin mørkeste hemmelighet. 17 års taushet er over. Lettelsen er enorm.

...

Løland har nok fått spørsmålet før. Det om hvordan livet hans ville sett ut om han aldri hadde fortalt.

Han vet hva han skal svare. Han trenger bare å samle seg et øye-blikk.

– Da tror jeg ikke jeg ville vært her i dag, sier han.

Gjennom syv år ble han utsatt for over-grep av faren, en respektert evangelist og predikant i en pinsemenighet på Sørlan-det. Ingen visste noe, selv ikke moren.

– Han var utspekulert. Mamma så eller hørte aldri noe. Og jeg svarte alltid nei når hun spurte meg om noe var galt.

SEKS ÅR

Det koster å fortelle. Men det kostet en-da mer å tie.

– Om min historie kan hjelpe bare ett eneste menneske der ute er det verdt det. Så da forteller han.

Glenn var seks år da overgrepene ➔

– Jeg hatet ham lenge. Men hat spiser deg opp, sier Glenn Løland (39). Han ble misbrukt av sin far i syv år.

FOTO: JACOB J. BUCHARD

☛ startet. Det skjedde ofte ved leggetid.
– Det var han som hadde ansvar for å legge oss guttene ... eller han tok på seg ansvaret, er vel sikkert riktigere å si.

Det kunne skje opptil flere ganger i uka, forteller Løland.

– Etter hvert ble dette normalen. Jeg regnet bare med at det ville skje.

Glenn delte rom med sin ett år yngre bror, og han passet alltid på at lillebror sovnet først om kvelden.

– Det var egentlig for å beskytte oss begge. Han mot å bli misbrukt, jeg mot å få hemmeligheten avslørt.

FORSTO IKKE

De første årene forsto han ikke at han ble utsatt for overgrep.

– Lenge trodde jeg det handlet om pap-pas kjærlighet til meg. Da jeg skjønnte at det var noe annet kjente jeg på skam og avsky.

– For hva?

– For både ham og meg. Jeg skammet meg over å eksistere og over at jeg kunne havne i en så sårbar situasjon. Jeg ble sint.

Løland forteller at realitetene gikk opp for ham når han hørte jevnaldrende snakke som *sine* fedre. Da gikk han i 4. klasse på skolen.

– Jeg var ni-ti år da jeg skjønnte det. Ingen av klassekameratene snakket noen gang om noe som lignet det *jeg* opplevde ved leggetid. Sakte, men sikkert sank det inn at dette ikke var normalt.

HAVNET OFTE I BRÅK

Glenn var på denne tida fortsatt ikke fysisk sterk nok til å få en slutt på overgrepene. Først som 13-åring sto han opp mot faren.

– Da var jeg både sterkere og høyere enn min far og ikke redd for ham.

– Hvordan var årene fram til det?

– Jeg visste at det var galt, men kunne ikke gjøre noe med det. I stedet ble jeg en pøbelunge og ekstremt utagerende. Jeg havnet ofte i bråk, og var jevnlig på rektors kontor. Heldigvis forsto han nok at det lå noe bak, og jeg fikk aldri noen annen straff enn å sitte på en stol i hjørnet. Rektor var fin.

Løland forteller at han mistet helt respekten for autoriteter i denne perioden. Dette tror han henger sammen med farens rolle som overhode og «mannen i huset».

– HVEM SKULLE TRODD MEG?

– Fortalte du noen om overgrepene?

– Nei. Jeg var overbevist om at ingen ville tro meg.

– Hvorfor ikke?

– Jeg var ei bråkebøtte og en bløffmaker. Han var en karismatisk og høyt ansett evangelist og predikant, og stilte alltid opp for ungene sine. *Alle* likte ham. Hvem skulle trodd meg?

– Hva mener du i dag?

– Jeg vet at noen ville trodd meg.

– Hvorfor?

– Barn leker at de er astronauter, brannmenn og politi. De leker ikke at de er seksuelt misbrukt eller uføretrygdet. Når noen forteller at de er utsatt for overgrep skal du selvfølgelig tro dem.

Glenn var på nippet til å avsløre hemmeligheten mens han gikk i 4. klasse.

– Jeg planla å si det til helsesøster på skolen. Men det første hun sa da jeg gikk inn dør var: «Hva er galt med deg som gjør at du er hos meg?». Det var nok til at jeg ikke fortalte. Det var ikke noe galt med meg. Jeg hadde bare blitt *utsatt* for noe galt.

ÆRLIG

Hva fikk ham så til å åpne seg den vårdagen ved Hestevann?

– Jeg hadde hatt en god del havarerte forhold bak meg. Jeg var selvdestruktiv og fungerte ikke. Til slutt forsto jeg at jeg

måtte være ærlig om jeg skulle ha noen som helst sjanse til å holde på et forhold. Det fikk bære eller briste.

Det bar. I 2011 giftet han seg med Veronica. De er fortsatt gift og har fire barn.

TYPISK

Løland sier hans opplevelser er typisk for barn som blir utsatt for seksuelt misbruk.

– Overgriperne går ikke rett på sak. I stedet vinner de barnets tillit ved å vise omtanke og kjærlighet. Sakte, men sikkert «groomes» barna over tid. Det begynner med kjærtegn og beføling, men utvikler seg til grovere overgrep. Og de manipulerer barna til å tro at de selv vil dette.

Han snakker ikke kun av egen erfaring. Løland har kommet tett på utallige andre ofre gjennom sitt arbeid i Landsforeningen mot seksuelle overgrep (LMSO) og Utsattmann, hvor han har vært frivillig i flere år og også sitter i styret.

– De fleste har opplevd det samme som meg. Kyniske voksne har manipulert og misbrukt dem og lurt dem til å holde på hemmeligheten.

MEKKA FOR OVERGRIPERE

Mange av dem han har pratet med har opplevd overgrep i religiøse miljøer.

– Det begås overgrep overalt, men menigheter og sekter kan være særlig utsatt.

– Hvorfor?

– Mange miljøer er veldig lukkede, og et Mekka for overgripere. Dessuten er det nok lett å være mer naiv i disse miljøene. Hvem kan vel tro at noen som snakker om nestekjærlighet og Gud og Jesus vil gjøre et barn fortred? Jeg synes det sier mye når en omreisende evangelist og predikant kan holde på som han gjorde i så mange år.

Løland sier faren spilte på gudstro og religion for å beholde kontroll over sønnen. Han kaller det en dødssynd.

– Jeg forsto ikke hvorfor vi alltid måtte be om tilgivelse etterpå. Han sa at han var glad i meg, men at det vi gjorde likevel var synd. Det var ekstremt forvirrende.

RINGTE FAREN

I 2010 fortalte han sin mor om overgrepene.

– Da fikk jeg bekreftet mistanken min om jeg ikke var den eneste. Jeg *visste* jo at det gjaldt flere. Vi hadde også hatt et par tilfeller hvor folk kom på døra for å konfrontere min far. Men de hadde jo ikke bevis. Og han svarte på gudstjenester med å si at han var under «angrep fra djevelen» og utsatt for konspirasjoner.

Men da en som senere skulle vitne i rettssaken betrodde seg trengte ikke Glenn å vite mer.

Han ringte sin far.

«Jeg har ventet på denne samtalen», svarte han i telefonen.

– Jeg har aldri vært så sint og redd noen gang. Jeg ristet og skalv. Men det var ikke han jeg var redd for, det var meg selv. Jeg var redd for hva jeg kunne komme til å gjøre.

ULTIMATUM

Glenn ga faren et ultimatum: Hvis han ønsket noe som helst kontakt med familien videre måtte han melde seg selv til politiet og legge alle kort på bordet. Og så måtte han ta sin straff og oppsøke hjelp.

– I motsatt fall ville han aldri få se meg eller familien igjen, og han ville miste retten til å kalle meg sin sønn. Han valgte det siste, så jeg anmeldte ham til politiet.

Løland legger ikke skjul på at rettssaken var en stor påkjennning. Alt han hadde gjennomgått måtte snakkes om i detalj.

– Det var enormt ubehagelig. Men det var det eneste rette å gjøre, ikke minst for barnas del. De skulle se at vi ikke aksepterte urettferdighet.

– Jeg var ni-ti år da jeg skjønnte

snakket noen gang om noe som

Sakte, men sikkert sank det inn

– Uansett hvor vondt det gjør er det bedre med en brutal sannhet enn en pen løgn, sier Glenn Løland. Her sitter han hjemme i stua på Strai.

FOTO: JACOB J. BUCHARD

det. Ingen av klassekameratene

n lignet det jeg opplevde ved leggetid.

at dette ikke var normalt.

FAKTA

Overgrep mot gutter og menn

- Minst 5 prosent av norske menn er eller har vært utsatt for seksuallisert vold. Nyere forskning tyder på at forekomsten er høyere, trolig mellom 7 og 14 prosent.
 - Sannsynligvis har hver 12. gutt opplevd seksuelle overgrep før fylte 18 år.
 - Vi vet mindre om hvor utbredt seksualisert vold er mot voksne menn, men vi vet at også de er utsatt.
 - De fleste overgrep blir begått av noen i den nærmeste familie, omgangskrets eller andre man har et tillitsforhold til.
- Kilder: dixi.no

Trenger du noen å snakke med?

- **Nok Agder** Gratis lavterskel hjelpetilbud for de som har vært utsatt for seksuelle overgrep. Telefon: 38 07 11 11
- **Utsattmann** Gratis rådgivende organ for gutter og menn som har opplevd vold og seksuelt misbruk. utsattmann.no
- **Hjelpetelefonen for seksuelt misbrukte** Telefonen er gratis og døgnåpen. Telefon: 800 57 000
- **Reform (Resurssenter for menn)** Mannstelefonen er åpen alle hverdager fra 17 til 20. Telefon 22 34 09 60
- **Alarmtelefonen for barn og unge** Det er gratis å ringe og du kan være anonym. Telefon 116 111
- **Blå Kors SnakkOmPsyken.no** Gratis og anonym chattetjeneste for ungdom snakkompsyken.no
- **Vil du anmelde?** Ring politiet på 02800
- **Har du seksuelle tanker om barn?** Chat på detfinneshjelp.no. Tjenesten er åpen hverdager 12-14

DØMT

Glenns far ble i 2011 dømt for overgrep mot sønnen.

– Også andre vitnet mot ham, men deres saker ble henlagt fordi de var foreldet. Men de fikk delt sine historier. Noen fortalte om teltturer og bading, andre om hva som skjedde i et barneselskap.

Han er overbevist om at det finnes flere ofre.

BLE TRODD

Men kampen for rettferdighet gikk på hel-sa løs. Glenn ble blant annet retraumatisert, opplevde panikkanfall og stresslidelser og måtte til behandling hos psykolog.

I dag har han det bedre enn noen gang. Faren ble dømt på alle punkter, men selve dommen var ikke det viktigste.

– Jeg er en av de få som har fått overgriperen min dømt. Men den forløsende faktoren var å bli trodd på av familie, politi og rettsvesen. Det var først da sårene kunne begynne å gro.

Men ikke alle orker.

– Mange tar hemmeligheten med seg i grava. Det er så trist, for dette er ikke noe å være flau over. Jeg gjorde ingenting galt. Jeg var seks år gammel!

BRUTAL SANNHET

Åpenhet er ifølge ham den beste medisin mot overgrep.

– Vær åpen og ærlig. Uansett hvor vondt det gjør er det bedre med en brutal sannhet enn en pen løgn. Det er fryktelig vanskelig å forstå hva problemet er hvis man ikke forteller om det. Skal du ha en sjanse til å leve et godt liv må du snakke, sier Løland.

Selv jobbet han seg «nesten ihjel» fram til den første sønnen ble født.

– Da innhentet fortida meg.

– Bærer du nag til din far?

– Nei.

– Hvorfor ikke?

– Jeg hatet ham lenge. Men hat spiser deg opp. Bitterheten som begynner å gnage i hjertet fører ingenting positivt med seg. Jeg skulle aller helst vært foruten det han utsatte meg for. Men om ikke annet lærte han meg i hvert fall hvordan jeg ikke skulle være en far.

...

April 2008: En gutt kommer til verden på sykehuset i Kristiansand.

Pappa ser lykkelig ut, men er livredd. Dette har han fryktet lenge.

Ukene går, men han klarer ikke å knytte seg til sønnen. Joda, han gir ham mat. Skifter bleier. Legger ham om kvelden. Men han holder ikke rundt ham. Gir ham aldri klemmer.

I et halvt år rives han i stykker innvendig. I et halvt år gjør han alt for å skjule det. Men Veronica ser ham. Og forstår.

«Sett deg ned og hold sønnen vår i fanget», sier hun.

«Og så ser du ham inn i øynene.»

Glenn er oppløst i tårer. Ikke alt går i arv.

TEKST: SVEN ARTHUR LJOSLAND

sven.a.ljosland@fvn.no